

Jan Rothuizen

Beeldend kunstenaar Jan Rothuizen (Amsterdam, 1968) wandelt over de hele wereld door steden. Tijdens deze wandelingen noteert hij wat hij ziet, denkt en voelt. Het levert plattegronden op die niet alleen een verslag zijn van wat er is, maar ook laten zien hoe hij de stad ervaart. Hij studeerde aan de Rietveld Academie en de Ateliers in Amsterdam, woonde een aantal periodes in New York en heeft exposities over de hele wereld. Hij publiceerde onder andere voor de *Volkskrant*, *De Groene Amsterdammer* en het Rijksmuseum. In 2009 verscheen bij uitgeverij Nieuw Amsterdam 'De zachte atlas van Amsterdam', dat ook in het Engels werd vertaald. Op 8 november verschijnt bij uitgeverij Q het boek 'Refugee Republic' (€ 19,99), dat Rothuizen samen met Martijn van Tol en Dirk-Jan Visser maakte in een Syrisch vluchtelingenkamp in Noord-Irak.

loor ik mezelf in die stad en in het wandelen. Als ik wandelde zag ik zo veel, en dat ervoer ik als een rijkdom waar ik heel gelukkig van werd. Maar ja, dan ging ik toch maar terug naar dat atelier omdat ik me anders schuldig voelde. Wat raar eigenlijk, dacht ik, dat ik me steeds schuldig voel als ik ga wandelen, dat zou toch niet moeten. Totdat ik dat besluit nam dat wandelen door de stad mijn werk was: ik voelde me een betere kunstenaar dan als ik in mijn atelier zat en dat was een enorme bevrijding. Ik maakte een boek, 'On a clear day you can see forever', vol tekstjes, overpeinzingen en foto's en dat was de voorloper van 'De zachte atlas'."

Les 5

Het tekent fijner als je publiek hebt

"Talent is geen gave, talent is een zucht om iets te doen en dat te blijven doen. Dat ik

kunstenaar ben, is niet omdat ik zo goed kan tekenen, maar omdat ik heel graag wil tekenen. En, misschien nog wel belangrijker: ik wil de dingen die ik hoor en zie aan anderen vertellen. Daarvoor heb je wel een publiek nodig, net zoals een muzikant muziek wil maken voor anderen. Er zijn periodes geweest dat ik werk maakte dat niemand opviel. Ik voelde me niet gezien, en dat was moeilijk. In die tijd kreeg ik een gelukskoekje met daarin de tekst: 'It is easier to do better when there is an audience.' Dat vond ik mooi. En waar. De reden dat ik toch doorging met dingen maken, ook al werden ze niet gezien, was die zucht om iets te doen."

Les 6

Liefde kan als een verrassing komen

"Mijn vriendin ontmoette ik op mijn negenendertigste. Tot dan toe was ik vaak verliefd geweest, maar het lukte me nooit om die verliefdheden om te zetten in relaties. Ik noem het romantische verliefdheden: vaak onbereikbaar en niet praktiserend. Drie weken nadat mijn vriendin en ik elkaar hadden ontmoet, was ze zwanger. Dat was natuurlijk schrikken en niet volgens plan. Maar ik was vooral heel erg blij. Dat vond ik een verrassing: ik hield wel van kinderen, maar het was nooit bij me opgekomen dat ik ze ook zelf zou kunnen krijgen. En het tweede wat ik dacht, was: wat het ook gaat worden met haar, ze is wel een goed iemand, dus ook als het misgaat tussen ons komen we er wel uit. Inmiddels hebben we twee kinderen en zijn we nog steeds samen.

Als ik nu over mijn verliefdheden van vroeger nadenk, dan bestonden die vooral uit een oneindige hoeveelheid mooie plaatjes waar ik heel vol van was, maar die ook heel plat waren. De liefde die ik nu met mijn vriendin deel, is misschien minder span-

Mijn moeder was een gevoelsmens. Ze zei altijd: 'Als je iets voelt, dan is het waar'

nend dan bij een verliefdheid, maar wel heel diep en vol."

Les 7

De omgeving heeft invloed op wie je bent

"Wat ik interessant vind aan wandelen door een stad, is hoe een omgeving invloed heeft op wie jij bent. Het is net zoals vlermuizen kunnen bestaan vanwege hun echolocatie: ze kunnen niet zien, maar door de echo's van hun omgeving zijn ze wie ze zijn.

In bepaalde wijken in New York voelde ik me zo wit als maar zijn kan omdat iedereen zwart was, en in een andere wijk voelde ik me opeens weer heel gewoon en ging ik op in de massa. Het is ook mooi hoe zo'n stad jou een beetje kan veranderen: op een plek met veel hoge gebouwen, voel je je vanzelf heel nietig. In je eentje ben je kwetsbaarder en ontvankelijker.

Een groep bewaart altijd haar identiteit, waar ze ook is. Daarom zijn groepen in musea of steden ook zo irritant: ze kunnen zich helemaal loszingen van hun omgeving."

Les 8

Je beeld klopt niet altijd met de werkelijkheid

"Als het in het nieuws over vluchtelingenkampen ging, zag ik steeds dezelfde beelden van mensen achter prikkeldraad. Ik was heel nieuwsgierig naar hoe het daar echt was. Gemiddeld leven mensen zeventien jaar in een vluchtelingenkamp. Hoe is dat? Daarom ben ik vorig jaar samen met journalist Martijn van Tol en fotograaf Dirk-Jan Visser naar Domiz gegaan, in Noord-Irak. Niet om te laten zien hoe zielig die mensen zijn, maar om te kijken hoe zo'n kamp, eigenlijk een jonge stad, eruitziet en hoe die functioneert.

Je komt in een stad die is opgebouwd als een gevangenis: alles is heel gereguleerd, alles heeft nummers en er staat een hek omheen. Maar intussen wonen er 60.000 mensen en dat is niet een groep die je in toom kunt houden. Ik laat een jongen die ik daar ontmoette, een dichter, vertellen hoe het is om er te leven. ▶